

Dövlət Vergi Xidmətinin qeyri-hüquq (iqtisadiyyat, maliyyə, idarəetmə və s. qeyri-hüquq ixtisasları) sahələrinə işə qəbulla bağlı test imtahanının proqramı və test tapşırığı nümunələri

Qeyd: Tapşırıq nümunələrinin düzgün cavabları iki mötərizə -)) ilə fərqləndirilib.

1. Qanunvericilik

1. [Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası](#)

Nümunələr

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına görə referendumla həll olunan məsələlərə aid etmək olar:

1. Azərbaycan xalqının hüquqları və mənafeləri ilə bağlı olan hər bir məsələ
2. Ömürlük azadlıqdan məhrumetmə cəzasına məhkum olunan şəxslərin əfv edilməsi barədə məsələ
3. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına dəyişikliklərin edilməsi
4. Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədlərinin dəyişdirilməsi
5. Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin vəzifəyə təyin edilməsi məsələsi

- A)) 1, 3, 4
B) 2, 4, 5
C) 1, 2, 5
D) 2, 3, 4

2. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən şəxsi toxunulmazlıq hüququna aid **deyil**:

- A) Öz razılığı olmadan kimsənin şəxsi həyatı haqqında məlumatın toplanılmasına, saxlanılmasına, istifadəsinə və yayılmasına yol verilmir.
B) Qanunla nəzərdə tutulan hallardan başqa, şəxsi və ailə həyatına müdaxilə etmək qadağandır.
C) Hər kəsin şəxsi və ailə həyatına qanunsuz müdaxilədən müdafiə hüququ vardır.
D)) Hər kəsin təhlükəsiz yaşamaq və toxunulmazlıq hüququ vardır.

2. Verbal məlumatların təhlili

(Şifahi mülahizə (verbal məlumatlarla işləmə bacarığı))

Namizədin verbal məlumatları təhlil etmə bacarıqları verilmiş mətnə dair hazırlanmış suallar əsasında yoxlanılır. Namizədlərə humanitar, sosial, iqtisadi, elmi-publisistik və s. mövzularda mətnlər və onların əsasında suallar təqdim olunacaq. Bu suallarla namizədin ona təqdim olunmuş mətndə verilmiş verbal məlumatları anlamaq, ümumiləşdirmək, mücərrədləşdirmək, mətni məntiqi və tənqidi təhlil etmək, məlumatlardan nəticə çıxarmaq, mətnə əsasən verilmiş mülahizələri (mülahizənin doğruluğunu) qiymətləndirmək bacarıqları yoxlanılacaq. Sualların cavablandırılması zamanı yalnız mətnə əks olunan məlumatlara istinad olunmalıdır.

Nümunə:

Sundarban dünyanın ən böyük manqrov meşəsidir. (I) Bəzi hesablamalara görə meşə 10000 km², bəzilərinə görə isə 6000 km² ərazini əhatə edir. Sundarban Hindistan ilə Banqladeşin sərhədində yerləşir. Ərazinin yarından çoxu Banqladeşə aiddir. Hindistandakı hissəsi Milli Park elan edilib.

Sundarban Milli Parkı 1966-cı ildə yaradılmışdır. Parkın torpaqları sundari ağacları ilə örtülmüşdür, onun adı da buradan meydana gəlmişdir. Bu ağac həm iqtisadi, həm də ekoloji baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır. (II) Milli Parkın ərazisində manqrovlar və müxtəlif heyvanlar mühafizə edilir.

Ümumilikdə meşədə 245 heyvan növü və 334 bitki növü qeydə alınmışdır. Burada holofil ağaclar və qıjılar da bitir. (III) 8-10 m uzunluğunda yarpaqları olan sapsız xurma, eləcə də alçaqboylu kokos palmaları var. (IV)

Park ərazisinin sahili tamamilə manqrovlar və sundari ağacları ilə örtülmüşdür. Meşənin dərinliyinə getmək mümkün deyil. Manqrovlar və sundarilərin olmadığı yerlərdə maral, ceyran, qaban, meymun və s. heyvanlar sürü halında yaşayır. Ərazidəki sulara delfinlər, timsahlar yaşayır.

Parkda pələnglər xüsusilə qorunur. 1973-cü ildə Sundarban meşəsinin qoruq elan edilməsinə qərar verilmişdir. Məqsəd Benqal pələngini qorumaq idi. Meşədəki çayın yaxınlığında səhər və ya axşam Benqal pələngini görmək olar. Son illərdə Benqal pələnginin nəslinin kəsilmə təhlükəsi yaranmışdır. Banqladeş və Hindistan hökuməti 2011-2015-ci illərdə Sundarbanda təxmini 180 pələngin olduğunu bildirmişdi.

Eyni zamanda burada müxtəlif quş növləri, piton ilanları, su tısbağaları və kərtənkələlərə də rast gəlinir.

Sundarban meşəsi 1997-ci ildə Ümumdünya irs siyahısına daxil edilmişdir.

1. Meşənin yarından çox hissəsini Hindistan ərazisində salınmış Milli Park təşkil edir.

A) Doğru

B)) Yanlış

C) Qiymətləndirilməsi mümkünsüz

2. Hindistan ərazisində salınan Milli Parkın adının Sundarban olması bu ərazidə geniş yayılmış bitkilərdən birinin adı ilə bağlıdır.

- A) Doğru
- B) Yanlış
- C) Qiymətləndirilməsi mümkünsüz

3. Sundarban Milli Parkı yarandığı gündən qoruq kimi fəaliyyət göstərmişdir.

- A) Doğru
- B) Yanlış
- C) Qiymətləndirilməsi mümkünsüz

4. Aşağıdakı cümlələrdən hansı mətne əlavə olursa, mətndə verilənlərlə ziddiyyət təşkil edər?

- A) Sundarban sahilələri əraziləri sunami və tropik siklonların dağıdıcı təsirindən qoruyan təbii baryer rolunu oynayır.
- B) Sundarban meşəsi Benqal pələnginin ən çox yayıldığı arealdır.
- C) Sundarban meşəsində təsadüf olunan heyvanların hamısı yırtıcıdır.
- D) Hazırda dünyada Benqal pələnglərinin sayı 10 il əvvəl olduğundan daha azdır.

5. "Onun kök sistemi torpaq eroziyasının qarşısını alır, gövdəsi isə dəniz suyu ilə təmasda çürümədən uzun müddət qala bilir" cümləsi mətndəki hansı hissəyə əlavə edilə bilər?

- A) IV
- B) I
- C) III
- D) II

İmtahana hazırlaşanlar üçün köməkçi vəsaitlər:

1. Azərbaycan dili. Test toplusu. "Abituriyent" jurnalının 1-ci nömrəsinin əlavəsi, 1-ci və 2-ci hissə – Bakı, 2025.

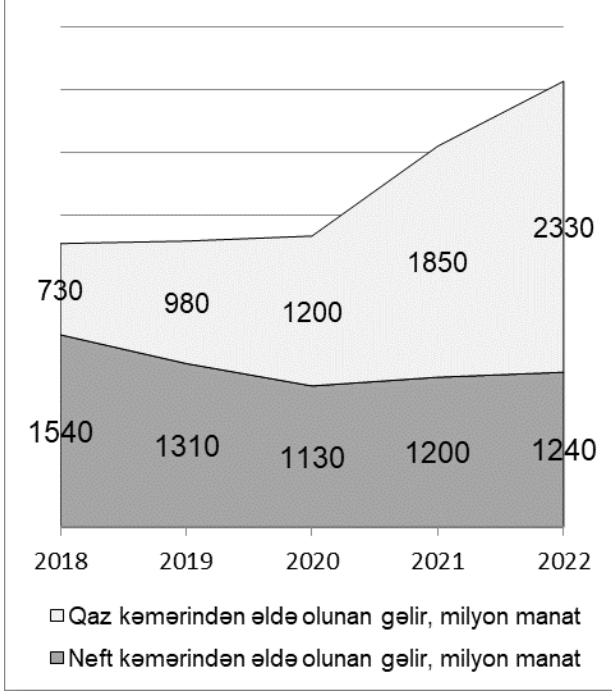
3. Rəqəmsal məlumatların təhlili

(Ədədi əsaslandırma (rəqəmlərlə işləmə bacarığı))

Bu bölməyə aid test tapşırıqları ilə namizədin müxtəlif formada – cədvəl, qrafik, diaqram, düstur və s. şəklində verilmiş informasiyanı qavraması və təhlil etməsi bacarıqları yoxlanılır.

Nümunələr:

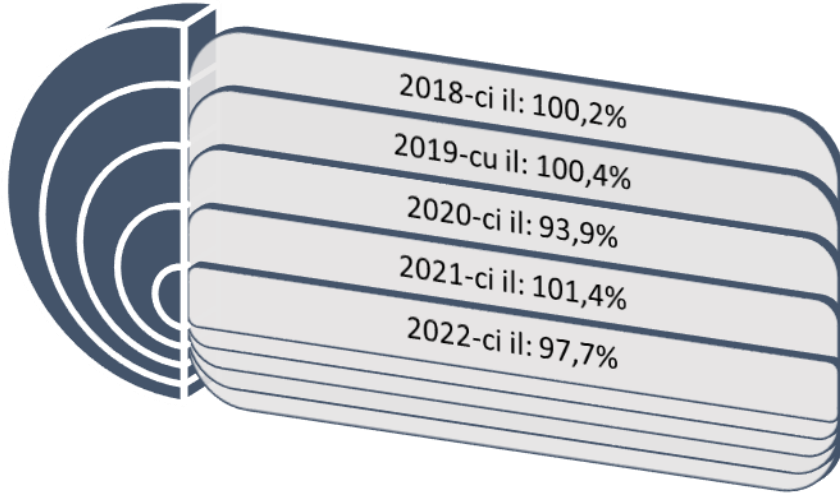
1. 2018-2022-ci illər ərzində Azərbaycanda boru kəmərləri ilə nəqldən əldə olunan gəlirləri göstərən diaqramdan istifadə edərək tapşırığı yerinə yetirin.

2019-2022-ci illəri əhatə edən dövrün bir ili ərzində qaz və neft kəmərləri ilə nəqldən əldə olunan gəlir ondan əvvəlki illə müqayisədə ən çoxu neçə faiz artmışdır (cavabı təklidlərə qədər yuvarlaqlaşdırın)?

- A) 57 B) 17 C) 31 D) 53

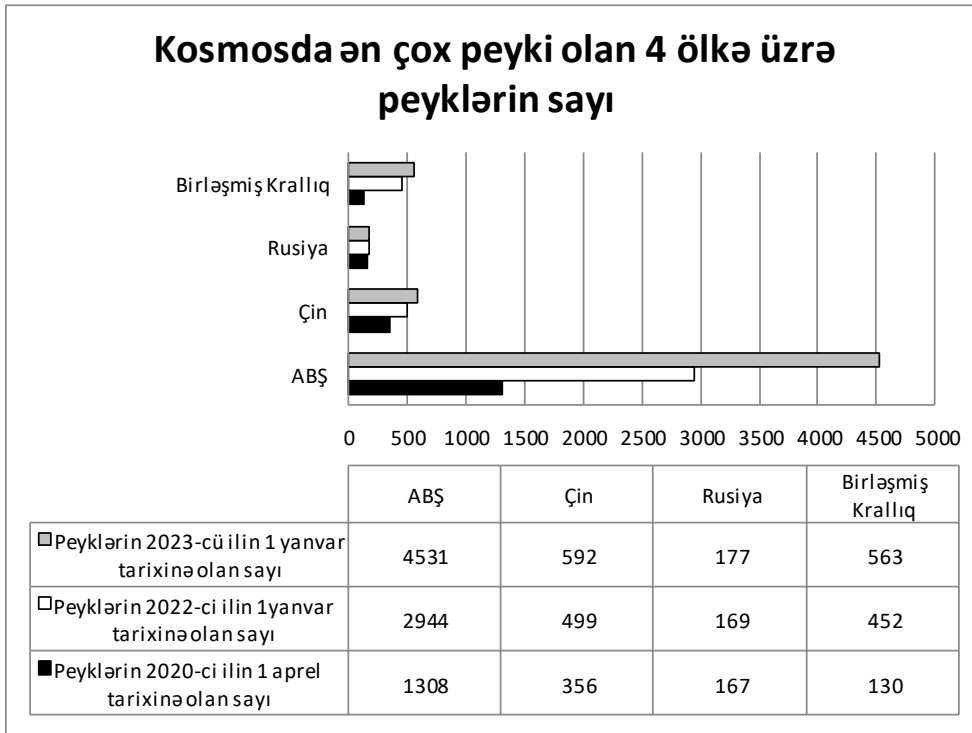
2. 2018-2022-ci illər ərzində Azərbaycanda mədənçıxarma sənayesinin istehsal indeksini əvvəlki ilə nisbətən faizlə göstərən cədvəldən istifadə edərək tapşırığı yerinə yetirin (sənaye istehsalı indeksi (Sİİ) istehsal olunmuş mal və xidmətlərin həcmnin (pul ifadəsində) əvvəlki dövrdəkinə nisbətidir).

2018-2022-ci illəri əhatə edən dövrün hansı ilində Azərbaycanda mədənçixarma sənayesinin istehsal etdiyi mal və xidmətlərinin həcmi həmin 5 ili əhatə edən dövr üzrə orta illik göstəriciyə ən yaxındır?

- A) 2021 B) 2020 C) 2022 D) 2018 və ya 2019

3. Kosmosda ən çox peyki olan 4 ölkə üzrə peyklərin sayını göstərən diaqramdan istifadə edərək tapşırığı yerinə yetirin.

Hansı ölkəyə aid peyklərin sayının 2-ci dövr (01.01.2022-01.01.2023) üzrə orta aylıq artımı 1-ci dövrə (01.04.2020-01.01.2022) müqayisədə azalmışdır?

- A) Çin B) ABŞ C) Rusiya D) Birləşmiş Krallıq

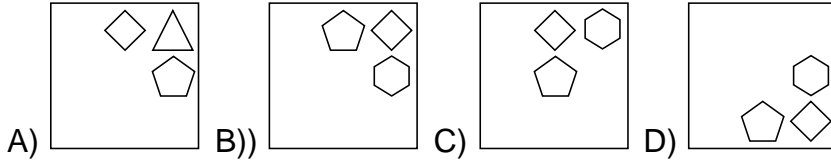
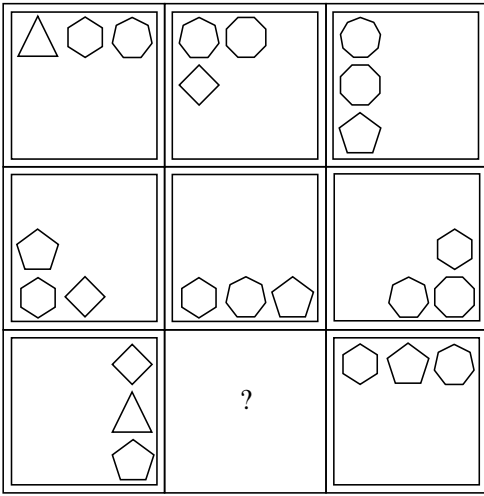
4. Abstrakt və məntiqi düşünmə

(Məntiq (Abstrakt düşünmə bacarığı))

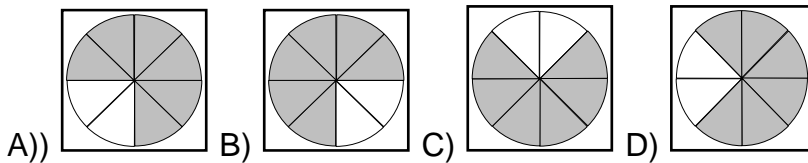
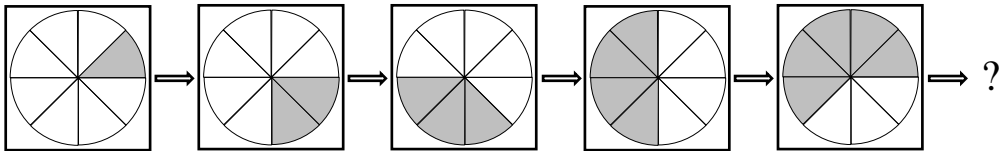
Bu bölməyə aid test tapşırıqları ilə sözlə ifadə olunmuş və vizual məlumatı (fiqur və ya şəkil formasında verilənləri) təhlil etmə, sintez etmə, müqayisə etmə, ümumiləşdirmə, mücərrədləşdirmə qabiliyyətləri, praktiki riyazi təfəkkürün inkişaf səviyyəsi, ədədlər arasındakı qanunauyğunluğu aşkar etmək qabiliyyətləri yoxlanılır.

Nümunələr:

1. Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variant seçin.

2. Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variant seçin.

Rəqəmsal məlumatların təhlili, abstrakt və məntiqi düşünmə üzrə imtahana hazırlaşanlar üçün köməkçi vəsaitlər:

1. Əsədov R.İ. Məntiqi təfəkkürü yoxlayan testlər. DİM, Bakı, 2024.
2. Məntiq testləri. Təkmilləşdirilmiş V nəşr. "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışı. Bakı, 2015.
3. Dövlət qulluğu "2000 test tapşırığı". DİM – "Abituriyent" – 2024.
4. Dövlət qulluğu "1000 test tapşırığı". DİM – "Abituriyent" – 2020.
5. 8 Practice Tests for the SAT, Nyu-York: Kaplan, 2018.
6. The Official SAT Study Guide, 2018.
7. The Official SAT Study Guide, 2nd Edition. Nyu-York: College Board, T.H.E., 2009.
8. ALES. Ankara: Kapadokya Yayınevi, 2010.
9. GRE Prep Plus Practice Tests, 2018.
10. GRE Question Papers 2021: Quant, Verbal, AWA.
<https://collegedunia.com/exams/gre/practice-papers>
11. GRE General Test. Practice Book
(https://www.ets.org/gre/revised_general/prepare/).
12. GRE Revised General Test
(https://www.ets.org/s/gre/pdf/practice_book_GRE_pb_revised_general_test.pdf).
13. McGraw-Hill Education SAT, 2017.
14. Cracking the New SAT Premium Edition with 6 Practice Tests, 2016.
15. Cracking the SAT Premium Edition with 6 Practice Tests, 2017.
16. Metropol Yayınları. YÖS sayısal mantik (konu anlatımlı), 2020.
17. Metropol Yayınları. Yös Matematik (konu anlatımlı), 2021.
18. Metropol Yayınları. Yös Matematik (çözümlü soru bankası), 2021.
19. Metropol Yayınları. Genel yetenek (soru bankası), 2021.
20. Metropol Yayınları. Genel yetenek. IQ 3 (soru bankası), 2021.
21. Kenan Osmanoğlu. Ales (soru bankası), Ankara: Pegem A yayıncılık, 2019.
22. Savaş Doğan şkil yetenek. Ankara: Tek ağac yayın evi, 2017
23. Savaş Doğan Sayısal yetenek şkil yeteneği. Ankara: Tek ağac, 2016.
24. Boqomolova O. B. Məntiq məsələləri. Bakı: Çıraq, 2007.
25. Баррет Д. Проверь себя. Тесты. СПб. , 2007.
26. Рассел К. , Картер Ф. Большая книга IQ тестов. 1600 заданий. М. , 2007.
27. Айзенк Г. Классические IQ тесты. М. , 2003.

Qeyd: Namizədlər vergi orqanlarına işə qəbul imtahanına hazırlaşarkən məntiqi təfəkkürü yoxlayan müxtəlif məzmunlu test tapşırığı nümunələri ilə tanış olmaq üçün verilmiş ədəbiyyat siyahısında adı olmayan vəsaitlərdən və müxtəlif internet resurslarından da istifadə edə bilərlər.

5. Yeni tarix və dünya görüşü

Azərbaycan tarixi üzrə test tapşırıqları XIX əsrin əvvəllərindən müasir dövrdə Azərbaycan tarixində baş verən mühüm hadisə və proseslər, Azərbaycanın məruz qaldığı yad təsirlər və onlara qarşı mübarizə, dövlətçiliyimizin bərpası, qorunması, inkişafı, müasir dövrdə Azərbaycanın dünyadakı mövqeyi, ölkənin ümumi inkişafını şərtləndirən amillər, I və II Qarabağ müharibəsi haqqında məlumatları əhatə edir.

Coğrafiyaya dair test tapşırıqları ölkəmizin təbiəti, təbii ehtiyatları, əhalisi, iqtisadi inkişaf meyilləri haqqında coğrafi bilikləri, insan və təbiətin qarşılıqlı əlaqəsini, global problemlər və bunların Azərbaycana təsiri barədə bilikləri əhatə edir.

Mədəniyyəti əhatə edən test tapşırıqları qədim zamanlardan bu günə kimi mədəniyyətimizin keçdiyi tarixi inkişaf yolunu əhatə edir.

Ədəbiyyatı əhatə edən test tapşırıqları şifahi xalq ədəbiyyatı, yazıçı və şairlərimiz, onların müxtəlif ədəbi növədə olan əsərlərinin xalqımızın inkişafındakı rolu və tələyüklü hadisə və proseslərə yazıçı mövqeyini özündə əks etdirir.

Dünya tarixi üzrə test blokunda XX əsrdən etibarən dünyada baş vermiş mühüm hadisə və proseslər və müasir global trendlərlə bağlı ümumi məlumatlılıq səviyyəsini yoxlayan tapşırıqlar yer alır.

Nümunələr:

1. Hadisələrin doğru xronoloji ardıcılığını müəyyən edin.

1. Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etməsi
2. Azərbaycanın NATO-nun Sülh Naminə Tərəfdaşlıq proqramına qoşulması
3. Azərbaycanın BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasında təmsil olunması

A)) 2,3,1

B) 1,2,3

C) 2,1,3

D) 3,2,1

2. Sitrus meyvəçiliyinin ən çox inkişaf etdiyi iqtisadi rayonu xəritədə müəyyən edin.

A) 4 B) 3 C) 1 D)) 2

3. Azərbaycan mədəniyyətinin 1940-cı illər tarixinə aiddir:

A) Azərbaycan Televiziyasının fəaliyyətə başlaması

B)) "Arşın mal alan" filminin çəkilməsi

C) İlk teatrın tamaşaya qoyulması

D) BDU-nun açılması

4. Komediya janrında yazdığı əsərlərə görə "Şərqi Molyeri" adlandırılan dramaturq:

A) Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev

B) Cəfər Cabbarlı

C) Mirzə Fətəli Axundov

D) İlyas Əfəndiyev

5. Ölkələrdən hansılar Yuqoslaviyanın parçalanması nəticəsində müstəqillik əldə etmişdir?

1. Bosniya və Herseqovina

2. Bolqarıstan

3. Slovakiya

4. Albaniya

5. Xorvatiya

A) 3, 4

B) 1, 5

C) 2, 5

D) 1, 4